

Εἰς τὸ Η' κεφάλαιον περιγράφεται «τὸ δραματικὸ ζέπεσμα ἐνὸς μεγαλείου» μὲ τὸν λοιμὸν εἰς Ἀθήνας.

Τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδός του, διὰ τὴν τόσον βαθεῖαν ἀνάλυσιν τῶν περιστατικῶν, τὰ ὁποῖα συνδέονται μὲ τὴν προσωπικότητα τοῦ Περικλέους. Ἡ δομὴ τοῦ ἔργου καὶ ὁ χωρισμὸς εἰς κεφάλαια εἶναι ἐπιτυχής, ἀν καὶ τὸ κεφάλαιον Γ' συγκριτικῶς πρὸς τὰ ἄλλα εἶναι ἄνισον, παρουσιάζεται δηλ. μικρότερον λόγῳ τῶν ὀλιγωτέρων παραγράφων. Τὸ Γ' κεφάλαιον θὰ ἤμποροῦσε ἴσως νὰ συμπεριληφθῆ εἰς τὸ Β'.

Ὁ τίτλος τοῦ Ε' κεφαλαίου, «Μεταμαραθῶνια πνοή» δυσκόλως ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸ περιεχόμενον. Ἴσως θὰ ἦτο ὀρθότερον νὰ εἶχε κάποιον κατατοπιστικὸν ὑπότιτλον.

Χρησιμοποιεῖ ὁ συγγραφεὺς γλῶσσαν δημοτικὴν καὶ μεταφράζει μὲ γλαφυρότητα ἀποσπάσματα ἀπὸ τοὺς λόγους τῶν συμμάχων εἰς τὸ συνέδριον τῶν Πελοποννησίων, ὡς π.χ. μέρος τοῦ λόγου τῶν Κορινθίων πρέσβειων, τὸν λόγον τῶν Ἀθηναίων πρέσβειων, τὸν λόγον τοῦ Ἀρχιδάμου, καθὼς καὶ τοὺς λόγους τοῦ Περικλέους.

Γενικῶς ἡ ἐργασία αὕτη εἶναι πολὺ προσεγμένη. Εὐχόμεθα δὲ εἰς τὸν συγγραφεὰ νὰ μᾶς δώσῃ καὶ ἄλλας παρομοίας ἀξιολόγους ἐργασίας, καθὼς καὶ νὰ εὐρεθοῦν ἄλλοι ἀξιόλογοι μιμηταὶ αὐτοῦ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

* * *

CONSTANTINE CAVARNOS, **Modern Orthodox Saints 2 Macarios of Corinth**, ἔκδ. Institute for Byzantine and Modern Greek Studies, Belmont Mass. 1972, σχ. 8μ σελ. 118.

Ὁ γνωστὸς ἐρευνητὴς τοῦ Βυζαντινοῦ καὶ Νεοελληνικοῦ βίου καὶ πολιτισμοῦ Κωνσταντῖνος Καβαρνός, ὁ ἰδρυτὴς τοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Νεοελληνικῶν Σπουδῶν ἐν Ἠνωμέναις Πολιτείαις, ἔχει δώσει δείγματα τῆς ἐπιμελείας του συγγραφῆς μέχρι τοῦδε πολλὰς καὶ σοβαρὰς ἐργασίας ἐπὶ τῆς Βυζαντινῆς τέχνης, μουσικῆς, εἰκονογραφίας, θρησκείας, φιλοσοφίας καὶ σκέψεως εἰς τὴν ἀγγλικήν, πρὸς δὲ καὶ ἀρκετὰς μελέτας καὶ ἐλληνιστὶ καὶ ἀγγλιστὶ διὰ τὴν Νεοελληνικὴν σκέψιν, τὴν Ὀρθόδοξον παράδοσιν, τὸ θέμα τῆς Ἐνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν κλπ. Διὰ τῶν συγγραφῶν του, ἰδίᾳ εἰς ἀγγλικήν, καθιστᾷ γνωστὴν τὴν Ὀρθόδοξίαν καὶ τὴν παράδοσίν της εἰς τὸ διεθνὲς κοινόν καὶ προβάλλει ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν πνευματικὴν προσπάθειαν τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰς φιλοσοφικὰς ἀντιλήψεις τῶν κυριωτέρων πνευματικῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας.

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν συγγραφῶν του ἀνήκει καὶ ἡ τιτλοφορουμένη «Νεώτεροι Ὀρθόδοξοι Ἅγιοι». Ὡς πρῶτος ἅγιος ἐβιογραφήθη ὁ Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός, περὶ οὗ ἐδημοσιεύθη κρίσις ἐν τῷ «Πλάτωνι» τόμ. ΚΓ (1971) σελ. 382. Νῦν ἔρχεται ὡς δεῦτερος βιογραφούμενος Νεοέλληνας ἅγιος ὁ Ἅγιος Μακάριος, ἀρχιεπίσκοπος Κορίνθου.

Τὸ βιβλίον περιλαμβάνει Εἰσαγωγὴν σελ. 1—41, Βιογραφίαν τοῦ ἁγίου ἐκ τοῦ ὁμωνύμου ἔργου τοῦ Ἀθανασίου τοῦ Παρίου, Μεγάλου Διδασκάλου τοῦ Γένους, σελ. 42—73, Συγγράμματα τοῦ ἁγίου σ. 74—76, Παράθεσιν ἐκλεκτῶν χω-

ρίων ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ ἁγίου σ. 77—101, Σημειώσεις ἐπεξηγηματικὰς σ. 102—112 καὶ Πίνακα ὀνομάτων καὶ ἐννοιῶν σ. 113—118.

Ἡ διαπραγματεύσεις γίνεται μὲ τρόπον εὐστοχον, ἐξεικονίζοντα τὴν προσωπικότητα τοῦ ἁγίου, τὴν ἀγνότητα τοῦ βίου του, τὸν θρησκευτικὸν του προσανατολισμὸν πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον παράδοσιν καὶ ἰδίᾳ τὴν κλίσιν του πρὸς τὴν μυστικὴν, ἀσκητικὴν καὶ ἡσυχαστικὴν κατεύθυνσιν αὐτῆς. Παραλλήλως ὁμοίως ἐξεικονίζεται καὶ ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς μὲ ἀρκετὴν ἐνάργειαν, ἀλλὰ καὶ αἱ προσωπικότητες τοῦ πνευματικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ βίου, μετὰ τῶν ὁποίων συνειργάσθη ὁ ἅγιος. Μὲ σαφήνειαν ἐκτίθεται ἡ κλίσις τοῦ ἁγίου ἐκ νεότητός του πρὸς τὸν ἀσκητισμὸν, ἐγκαταλείψαντος πλοῦτον πατρογονικὸν καὶ πολιτικὴν ἐπιροήν, ἡ ταπεινότης τοῦ βίου του, ἡ αὐστηροτάτη ἐγκράτεια καὶ ἡ ἀπόλυτος ἀνιδιοτέλειά του ἐκδηλουμένη ἐκτὸς τῆς ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀμισθὶ ἀσκήσεως τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος καὶ εἰς τὸ μνημονεῦόμενον περιστατικὸν ὅτι τὸ πατρικὸν του μεριδίον κατέλιπεν εἰς τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ λαβὼν εἰς ἀντάλλαγμα τὰ χρεωστικὰ ὁμόλογα τῶν κατοίκων πρὸς τὸν πατέρα του, ἅτινα ἀκολούθως ἔρριψεν εἰς τὴν πυράν.

Γενικῶς ὁ συγγραφεὺς συλλαμβάνει καὶ ὑπογραμμίζει τὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας κατὰ τὸν ΙΗ' αἰ., τὸν αἰῶνα τῆς θρησκευτικῆς ἀφυπνίσεως τῶν Ἑλλήνων, ὅπως τὸ ἐνσαρκώνει ἡ πλειὰς τῶν ἡγετικῶν μορφῶν Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, Μακαρίου τοῦ Κορίνθου, Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, τοῦ Διδασκάλου τοῦ Γένους Ἀθανασίου Παρίου καὶ ἄλλων. Τοῦτο δὲ δὲν εἶναι ἄλλο, εἰ μὴ ἡ προσήλωσις πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον παράδοσιν μὲ τὴν ἐγκράτειαν τοῦ βίου, τὴν καθαρότητα καὶ τὴν θεοσέβειαν. Ἐντὸς τοῦ γενικοῦ αὐτοῦ κλίματος κινούμενος ὁ Μακάριος ἠκολούθησε τὰ βήματα τοῦ Κοσμᾶ μεριμνήσας διὰ τὴν παιδευσιν τοῦ λαοῦ καὶ ἐκδώσας πληθὺν ἔργων οἰκοδομῆς καὶ στερεώσεως τῆς πίστεως, ἐμπνευστῆς, φωτιστῆς καὶ πνευματικὸς ὁδηγὸς τοῦ λαοῦ, μέγας ἀσκητῆς μεταρρυθμιστῆς τῆς Ἐκκλησίας διὰ τε τῶν πράξεων του καὶ τῶν συγγραφῶν του.

Διὰ τῆς ἐπιτυχοῦς διαζωγραφῆσεως τοῦ βίου, τῶν ιδεῶν, τῆς δράσεως, τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἐπιδράσεως ἐπὶ τοὺς συγχρόνους καὶ μεταγενεστέρους τῆς ὄντως μεγάλης καὶ ἁγίας μορφῆς τοῦ Μακαρίου, ὑποδείγματα χριστιανικοῦ βίου καὶ εὐεργέτου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ συγγραφεὺς ρίπτει φῶς εἰς τὸν πνευματικὸν καὶ θρησκευτικὸν βίον τοῦ Ἔθνους μας καὶ τὰς ὁδηγητικὰς του μορφὰς κατὰ τοὺς δύο τελευταίους αἰῶνας τῆς τουρκοκρατίας, τὰς ὁποίας ἀποκαθιστᾷ εἰς τὰς πραγματικὰς τῶν ἐπιβλητικὰς διαστάσεις.

Π. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

*
* *

- MIX. ΑΘ. ΚΑΛΙΝΔΕΡΗ, α') **Ἑπτὰ ἄρθρα** περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀχριδῶν Ζωσιμᾶ, τῶν προγόνων τοῦ Γ. Ζαβίρα κλπ., Θεσσαλονίκη 1972, σχ. 8ον σελ. 31.
β') **Τέσσαρες οἰκισμοὶ περὶ τὴν Σιάτισταν, αἱ συντροφίαι των εἰς πραγματείας 1688—1700**, Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Μακεδονικῆς Ζωῆς», τ. 72 καὶ 73, Θεσσαλονίκη 1972, σελ. 18.

Ὁ συγγραφεὺς, παλαιὸς δόκιμος φιλόλογος καὶ ἐπίτιμος Γενικὸς Ἐπιθεωρητῆς τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, διεκρίνεται ἀπὸ τῆς πρώτης νεότητός του διὰ τὸν ἔρωτα τῆς ἱστορικῆς ἐρεύνης καὶ τὰς προσπάθειάς του πρὸς διερεύνησιν τῆς Ἱστορίας τῆς Δυτικῆς ἰδίᾳ Μακεδονίας.